

המקומון - העדכון היומי לרשויות המקומיות

כתב אישום בתו"ב אינו פוסל אדם מלכהן כחבר ועדה מקומית ואינו יוצר בהכרח ניגוד עניינים המונע ממנו לכהן בתפקיד

עתמ (חי') 34979-05-16 סיעת "בר" לביקורת ואיכות השלטון נ' מועצת העיר - קרית מוצקין (ניתן ביום 22.11.16)

העותרים הגישו עתירה מנהלית כנגד החלטת מועצת העיר קרית מוצקין שלא לבחור בעותר 2 כנציגי העירייה בוועדה המקומית לתכנון ובניה קריות (ועדה מרחבית אשר העיר בתחומה). לטענת העירייה ומועצת העיר, העותר 2 נמצא במצב של ניגוד עניינים תדיר ופסול לכהן כחבר ועדה מקומית, היות ותלוי נגדו כתב אישום בגין הפרת דיני תכנון ובניה שהוגש ע"י אותה ועדה בה הוא מבקש לכהן כחבר.

פסק הדין דן בשתי סוגיות מהותיות: עקרון הייצוג היחסי של הסיעות במועצת העיר בוועדה המרחבית ופסלות חבר ועדה מקומית מכח כתב אישום שהוגש נגדו או מכח ניגוד עניינים.

בסוגיית עקרון הייצוג היחסי - סעיף 19(א1)(ג) לחוק התכנון והבניה, שעניינו בוועדה מרחבית, קובע כי הרשות המקומית תבחר את נציגיה לוועדה מקומית מרחבית "בהתאם להרכב היחסי של הסיעות", וכאשר יש לה 4 נציגים ומעלה יבחר "נציג אחד לפחות מסיעה שאינה מיוצגת בוועדת ההנהלה" של הרשות. בהתבסס על בג"צ דואק (בג"צ 1020/99 דואק נ' ז'ק) נקבע כי העקרון המנחה בסעיף הוא עקרון הייצוג היחסי ומטעם זה שיקול הדעת של הרשות בבחירת נציגיה הוא מוגבל.

החלטתה של מועצת העיר נתונה לביקורת שיפוטית, אשר תופעל בזהירות ותוך מתן משקל להיות המועצה גוף קולגיאלי-פוליטי ולאופייה של ההחלטה. עם זאת, ההחלטה על אי מינוי חבר בוועדה המקומית אינה צריכה להיות החלטה פוליטית.

בסוגיית פסלות חבר ועדה מקומית - פסלות מכח כתב אישום: בית המשפט קובע, כי לאור סעיף 44ב לחוק התכנון והבניה אם חבר מוסד תכנון הורשע בעבירה, אין הוא ראוי. לעומת זאת, כאשר תלוי ועומד כתב אישום כנגד חבר מוסד תכנון, יש לבחון את היותו לא ראוי לכהן על ידי ועדה מיוחדת שנקבעה לשם כך. הוראות החוק אינן מקנות זכות כלשהי למוסד אחר, דוגמת מועצת העירייה, לקבוע שחבר מוסד התכנון שמייצג אותה "אינו ראוי לכהן כחבר מוסד תכנון".

פסלות מכח ניגוד עניינים תדיר: בהתאם לסעיף 44ג לחוק התכנון והבניה נקבע כי קיים איסור לחבר ועדה מקומית להימצא במצב בו קיימת אפשרות ממשית של ניגוד עניינים. המבחן הוא מבחן החשש הסביר, המבוסס על אמת מידה אובייקטיבית. ניגוד העניינים עניינו בחשש למעשים עתידיים. יש לבחון את עוצמתו של הניגוד האפשרי בין האינטרסים המנוגדים על פי הקרבה ביניהם.

לא כל כתב אישום יפסול את המועמד מלכהן כחבר הועדה המקומית לתכנון ולבניה. במקרה שנדון, לא מתקיימת הזיקה הברורה והישירה בין העבירות שבהן מואשם העותר 2 לבין המשרה שהוא עומד למלא, באופן שיעמיד אותו במצב של ניגוד עניינים. זאת בשל טיב העבירות (תוספת בניה ושימוש חורג בנוגע לגדר אבן ואדניות) ובשל הנסיבות בגינן הוגש כתב האישום (מחלוקת קניינית על הקרקע).

בתיקון 101 לחוק התכנון והבניה נקבעו מנגנונים, שכל מטרתם למנוע מצב של ניגוד עניינים (סעיף 44ד לחוק). יש לפעול לפיהם, כאשר הבדיקה תעשה ע"י היועץ המשפטי של הוועדה המקומית ובמידת הצורך יקבע הסדר שימנע את ניגוד העניינים, אך אין לפסול את המועמד מלכהן בתפקיד.

פסלות מכח הגשת כתב אישום כנגד חבר מוסד תכנון, תבחן ע"י ועדה מיוחדת. למועצת העירייה אין זכות לפסול מועמד בגינה.

לא כל כתב אישום יפסול מועמד מלכהן כחבר הועדה המקומית לתו"ב (כולל כתב אישום בתו"ב).

בבחירת נציגי הרשות המקומית בוועדה המקומית המרחבית, העקרון המנחה הוא עקרון הייצוג היחסי.